

КУЛЬТУРА

Ляльки з льону і худоба з конопель

Олександр ДАНИЛЕЦЬ,
«Урядовий кур'єр»,
(фото автора)

Уці новорічно-різдвяні дні так хочеться дива і краси. На жаль, карантинні обмеження внесли корективи у святкові розваги. Однак з дотриманням усіх профілактичних заходів надихнутися мистецтвом чи зануритися в автентичну атмосферу народних традицій все-таки можна. Днями Центр народної творчості та культурно-освітньої роботи Полтавської обласної ради спільно з Полтавським краєзнавчим музеєм імені Василя Кричевського та обласним осередком національної спілки майстрів народного мистецтва України підготували місцевим дітям та їхнім батькам, бабусям і дідусям чудовий подарунок — цікаву й різнопланову виставку традиційних народних іграшок краю. Її відкрили в експозиційній залі краєзнавчого музею.

За словами його директора Олександра Супруненка, цей ініційований центром народної творчості культурно-мистецький проєкт об'єднав 60 майстрів, які представили традиційні іграшки, виготовлені у різних видах народного мистецтва: лялькарство, гончарство, різьблення, плетіння із природних матеріалів, витинання з паперу, декоративний розпис та інших.

Частина представлених експонатів ще з довших часів. Їх спеціально дістали з музейного фонду. Здебільшого це мініатюрний глиняний посуд, так звані монетки, кварта, барильця. А ще глиняні бариці, козаки, свистунці, риби, пташки. Вони викликають ностальгічні відчуття дитинства, особливо в людей старшого віку.

Заслужений майстер народної творчості України голова Полтавського обласного осередку національної спілки майстрів народного мистецтва Євген Пільогін та його донька працівниця художнього музею імені Миколи Ярошенка Наталія Дмитренко привезли на виставку свої текстильні іграшки, які назвали «Весела отара».

Пан Євген розповів «Урядовому кур'єру», що їхні ручні роботи корови, бики, кози, барани та інша худоба — суто хлопчачі іграшки. Їх виготовляють уже десять років. Матеріал — конопля, льон. Так захопилися цією творчістю, що на-

Учасниця виставки Віра Черняк у захопленні від робіт колег

віть стали льон вирощувати в себе на городі. Використовують соломку й роги, овечу вовну, застосовують технології мокрого й холодного валяння. За десять років виготовили майже 300 іграшок — усі виключно з природних матеріалів. Свої іграшки майстри роздаровують. Побували вони і за кордоном, де їх презентували на міжнародних виставках: «Ми їх возили й у Венецію, і в Лондон. У Парижі багато іграшок залишили у школі при Посольстві України». Євген Пільогін звернув мою увагу на представлені на виставці картини Вадима Іщенко з міста Горішні Плавні. Вони незвичні, написані за мотивами тих небагатьох колицьких, у яких ідеться про ляльку.

«Роблю картину за мотивами української народної пісні. Тобто слухаю пісню і за нею продумую сюжет картини. На нинішню виставку представив дві картини на дві колицькові. До цього проєкту мене залучила представниця центру народної творчості. Іграшкою не захоплююся, я різьбяр. Вирізаю іконостази для храмів. Одна моя

робота є в горішньоплавненській церкві.

Іноді на замовлення роблю й іграшки. Але вони всі у приватних колекціях. Недавно вирізав п'ять фігур для київської банкірші. Ще 12 моїх дерев'яних фігур перебувають у Києво-Печерській лаврі. Готував їх на тамтешню виставку, та через пандемію вона не відбулася. Тепер ніяк не можу забрати звітти свої роботи.

Скоро почну цикл робіт про козака Мамаю. Нещодавно дізнався про нього цікаві речі. Він був дуже популярним у XVII столітті серед студентів, вони присвячували йому смішні панегірики. Мені це дуже цікаво, тож попереду мене чекає захоплива праця», — розповів Вадим Іщенко.

На виставці можна помилуватися рушниками, декоративними приліпками, роботами працівниць музею із села Більське Котельського району Оксани Дорошенко. Проте найпопулярніше там представлено вузлову ляльку Полтавщини. Це той вид традиційної народної

Таку ляльку можна виставляти й за кордоном

ка. Колись таку ляльку клали в колицьку до недужого немовляти, і потім виносили в ліс і там залишали на дереві, щоб хвороба полишила дитину. У майстрині є ляльки-мами, ляльки-свекрухи, ляльки-козачки. Пані Наталія безкорисливо проводить майстер-класи з виготовлення вузлової ляльки. Навчила вже не одну сотню дівчат, жінок, хлопчиків, чоловіків цієї дуже цікавої і простої на перший погляд справи».

В експозиції широко представлено й талановиті самобутні роботи молодших лялькарів Віри Черняк, Олександрів Свиридок, Яни Ісаєнко і Яни Рябенко.

Неповторний шарм мають дерев'яні коники та воли, які виготовили батько і син Іван та Юрій Чехи з Хорола. У їхній родині традиційне мистецтво різьблення по дереву передається з покоління в покоління, вдосконалюючись та розвиваючись. Вивчає й інтерпретує давні зразки полтавського розпису, виготовляє прикрашені традиційними квітами дерев'яні іграшки, що розвивають у дітей естетичний смак і почуття прекрасного, полтавця Лідія Орел Плетіння з природних матеріалів обрали для свого творчого самовираження Олена Опанасюк, Валентина Ялосовецька, Тамара Пилипенко, Людмила Гавриленко, Павло й Катерина Даниленки, Наталія Дмитренко, Олександра Герасімова. Теплі золотаві й зеленкуваті відтінки кольору сіна, соломки, рогу, листя кукурудзи, джугта дають змогу виготовити сяючі сонцем, легкі та приємні на дотик дитячі забавки.

На виставці повноцінно представлені виготовлені сучасними майстрами гончарства та оздоблені малювальними іграшки з фондів Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Від майстрів, які працюють у Державній спеціалізованій художній школі-інтернаті I—III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені Василя Кричевського.

— Усі роботи на виставці викликають тільки позитивні враження. Кожна з них заслуговує на увагу. Вони всі гідні того, щоб їх представили не тільки у краєзнавчому музеї, а й на загальноукраїнських виставках і навіть за межами України, — зазначила працівниця виставкового відділу Ірина Тарасу.

Представлені там і каталоги творів майстрів-учасників. Їх підготував і видав Центр народної творчості та культурно-освітньої роботи обласної ради.

Побувавши на заході, обов'язково підзарядитися світлою енергією на тривалий час. Виставка працюватиме до 8 лютого 2021 року. Вхід — без обмежень, вони стосуються тільки екскурсій.

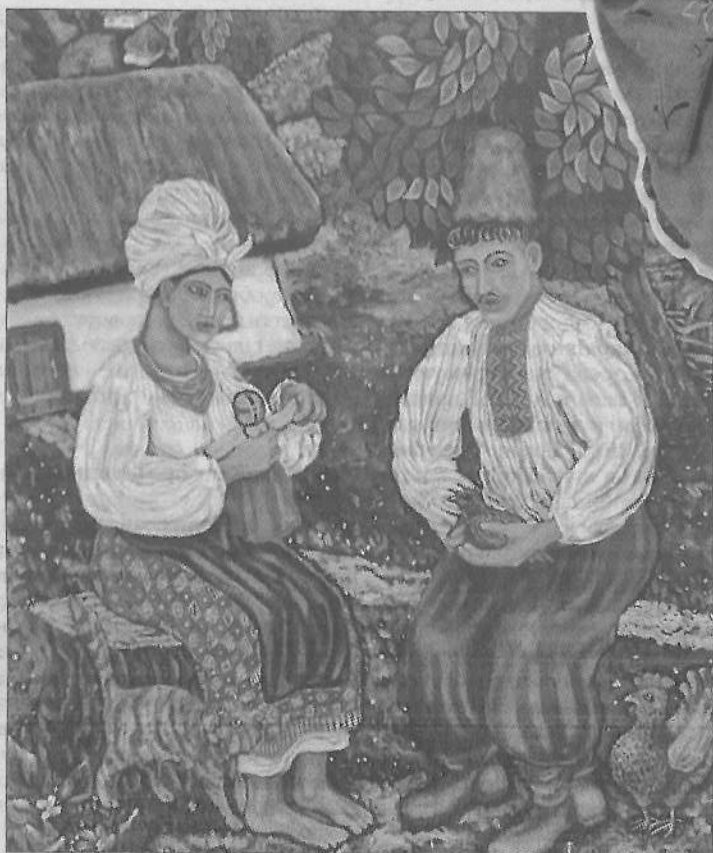

А парубок козу водить

іграшки, який активно відроджується й розвивається.

За словами завідувачки науково-дослідного експозиційного відділу виставкової роботи Полтавського краєзнавчого музею Марини Кондратенко, із середини 2000-х над цим працюють Тетяна Сасно, Наталія Дігтяр, Наталія Свиридок, які не тільки виготовляють мистецькі твори, а й досліджують традиції іграшкарства у краї, психолого-педагогічну роль іграшки й ляльки зокрема у виховному процесі.

Євген Пільогін похвалив ляльку Наталії Свиридок «Ї іграшки дуже гарні. Вони полотняні, не розцяцьковані. Виготовлені з дитячих та жіночих сорочок, рушників. Це класи-

Картина «Ой, кіт-воркіт по подвір'ю ходив» горішньоплавнівського художника і різьбяра Вадима Іщенко

П'ять дівчат і хлопець хоч куди козак